АМПУЛЛА ВАТЕР ПАПИЛЛАСИ ТАРКИБИЙ ҚИСМЛАРИНИНГ МОРФОЛОГИЯСИ ВА ОҒЗИНИНГ МИКРОРЕЛЕФИ

Z.M.Raxmonov, *assistent, Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti, Samarqand, Uzbekiston,*

I.R.Mustafaev, *student, Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti, Samarqand, Uzbekiston,*

D.A.Urunboev, *student, Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti, Samarqand, Uzbekiston,*

Annotatsia: *Билиар тизим касалликлари сони жаҳон миқёсида йилдан-йилга ўсиб бормоқда. Сафро тизимининг функционал ва патологик бузилишларини ўрганиш ҳам ушбу асрнинг мавзусидир. Бу в экстрапеченочных умуман екстраҳепатик ўт йўлидава хусусан ўн икки бармоқли ичакнинг ватер папилласида бажариладиган диагностик ва терапевтик инструментал манипуляциялар сонининг ортишига олиб келди. Бироқ, ушбу манипуляцияларнинг асорат даражаси сезиларли, даражада юқори бўлиб қолмоқда. Ватер папилласининг юқори қисмида унинг ампуласининг оғзи очилади, у орқали ичакка сафро ва ошқозон ости бези шарбати аралашмаси чиқарилади. Ендоскопик техниканинг интенсив ривожланиши ушбу аралашувларнинг кўламини сезиларли даражада тезлаштирди ва кенгайтирди. Бу ушбу манипуляцияларни морфологик асослашда маълум бир кечикишга олиб келди. Бинобарин избилиар тизим морфологиясидаги енг долзарб масалалардан бири Ватер папилла ампуласининг таркибий қисмларини, айниқса ендоскопик инструментал манипуляциялар енг кўп бажариладиган естуарин қисмини ўрганишдир.*

Калит сўзлар: *Ватер папилласининг ампуласи, оғиз қисми*

Тадқиқот мақсади. Ватер папилла ампуласининг оғиз қисми таркибий қисмларининг мукозал морфологияси ва микроархитектоникасини ўрганиш.

Тадқиқот материаллари ва усуллари. Дуоденохоледохопанкреатик зонанинг морфологияси 15 та вояга етган қуёнларда ўрганилган. Ўн икки бармоқли ичак деворининг умумий ўт йўли ва ошқозон ости безиканалининг кириш жойидан унинг бўйлама қатламининг пастки қисмига қопқоғи 12% нейтрал formalin билан ўрнатилди. Материални парафин билан тўлдириш умумий қабул қилинган усул бўйича амалга оширилди. Барча материаллар битта блокка "екилган" ва гематоксилин-еозин, Ван Гиесон ва Mallory усуллари билан бўялган Гримелиус бўйича кумуш нитрат билан сингдирилган кетма-кет гистотопографик бўлимлар тайёрланган. 7 та ҳолатда кетма-кет гистотопографик бўлимлархудди шу усуллар билан бўялган криостатда музлатилмаган материалдан тайёрланган. Ампуланинг бўйлама, кўндаланг ва қийшиқ бўлакларидан препаратлар тайёрланди. Препаратларни, уларнингр фотосинтезларини ва компютер принципларини изчил ўрганиш, бизга Ватер папилла ампуласи шиллиқ қаватининг ички релефини, микроархитектоникасини ва структуравий шаклланишларини бутун узунлиги бўйлаб - унинг шаклланиш жойидан оғизгача ўрганиш имкониятини берди. Препаратлардаги бурмалар ва бўш жой майдонининг нисбати нуқта усули билан аниқланди.

Natijalar va muhokamalar. Фақат ўн икки бармоқли ичакнинг бўйлама катламида умумий ўт йўли ва меъда ости безиканали бирлашиб, умумий ампулани ҳосил қилади (жигар-меъда ости безиампуласи, Ватер папилла ампуласи). Бирлашиш жойида умумий ўт йўлилошқозон ости безидан каттароқдир ва иккала каналнинг шиллиқ қаватида турли хил конфигурациялардаги бурмалар мавжуд.

Кейин бу иккита каналиложи борича яқинлашади ва уларнинг алоқақиладиган деворлари улар орасидаги умумий қисмга айланади. Бундан ташқари, бу septum аста-секин юпқалашади ва ампуланинг проксимал

қисмида йўқолади, каналчалар бирлашиб умумий ампулани ҳосил қилади. Проксимал қисмида унинг шиллиқ пардаси юқори бурмалар ҳосил қилади. Улар бир-бири ўртасида анастомозлар ҳосил қилади ва ампула кўндаланг кесилганда унинг бўшлиғи турли хил конфигурацион ва ўлчамдаги кўплаб камераларга бўлинади. Бундан ташқари, ампуланинг бўшлиғи кенгаяди, бурмаларнинг дизайни ва архитектурасиянада мураккаблашади.

Ампуланинг бўйлама кесими, бурмаларнинг проксимал -distal йўналишга ега еканлигини аниқ кўрсатибберади. Барча бурмаларнинг еркин учлари ампуланинг оғзига қараб йўналади. Енг тўлиқ вакиллик ампуланинг оғиз соҳасидаги криостат кўндаланг кесимларидан тайёрланган препаратлар билан берилади. Шаклдан кўриниб турибдики, ампуланинг оғиз қисми деярли ҳар хил конфигурациядаги кўндаланг-тарғил бурмалар билан тўлдирилган. Бурмаларнинг айрим бўлимлари атрофдаги тўқималар билан боғлиқ емас. Бу шуни кўрсатадики, улар distal бурмаларнинг еркин учлари. Ампуланинг оғзи кўндаланг кесимининг умумий тасвири ярим очилган гулбоғнинг бир бўлагига ўхшайди.

Ватер папилла ампуласининг оғзи унда ўн икки бармоқли ичак таркибининг регургитациясини олдини олувчи ишончли қулфлаш қурилмасини ҳосил қилишини яна бир бор кўрсатади. Қурилманинг конфигурацияситшуни кўрсатадикием выше , ичакдаги босим қанчалик юқори бўлса, боғламларнинг еркин учлари шунчалик маҳкамёпилади важнеулар ичак таркибидаги ретроград регургитация йўлларини тўсиб қўйиши мумкин. Тажриба ҳайвонларидаги ампулаларни ўрганишда намаълум олинган маълумотларни бевосита амалиётга ўтказиш фикридан йироқмиз. Бироқ, буй вақтда муҳим муаммо ҳақида ўйлаш керак бўлган нарса бор.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Брегел A. I., Мутин H. A., Андреев B. V., Евтушенко B. V. механик сариқлик билан оғриган беморларда ендоскопик ретроград панкреатохолангиография ва ендоскопик папиллосфинктеротомия / / Сибир тиббиёт журнали-2009-йил 6-сон. - 53-55 бетлар

2. Брискин Б. S., Ектов П. V. Карцев A. G., Ivanov A. E. Клименко Ю.Ф, ўн икки бармоқ ичак катта папилласининг ендоскопик дисексиясида Ретродуоденал перфорациялар / / ендоскопик жарроҳлик-2003-йил 1-сон 30-35-бетлар

3. Винник Ю. S., Серова E. V., Miller C. V., Мухин C. P. холецистектомиядан кейинги Одди сфинктери дисфункциясининг диагностик мезонлари / / хирургия йилномаси 2012-йил 6-сон 5-7-бетлар.

4. Гибадуллин H. O., Кошел Ъ A. P., Гибадуллин H. V., Телицкий C. Ю. Постхолецистектомия синдроми: диагностика ва тузатиш фирибгарларини танлаш / / Сибир тиббиёт журнали-2009-6-сон-74-76 бетлар

5. Немцов Л. М. ўт йўлларининг функционал бузилишларини ташхислаш ва даволашга замонавий ёндашув. // Витебск давлат тиббиёт университети ахборотномаси, 2003, 2-сон, 22-28 бетлар.

6. Самокҳина A. V. instrumental тадқиқотларнинг замонавий усулларидан фойдаланганда ўт пуфаги ва ўт йўллари тузилишининг вариантлари / / Гродно Давлат тиббиёт университети журнали-2011 йил-3-сон-3-6 бетлар

7. Юрченко B. V., Илйичева E. A. умумий ўт йўлининг terminal қисмида ендоскопик жойлашишда ретродуоденал тешилиш механизмлари / / Россия тиббиёт фанлари Академиясининг Сибир филиали Олий илмий тадқиқот марказининг Ахборотномаси 2006 йил-4-сон-408-411 бетлар

8. Юрченко B. V., Илйичева E. A. ЕПСТДАГИ умумий ўт йўлининг оғзининг топографик ва анатомик белгилари / / Россия тиббиёт фанлари Академиясининг Сибир филиали Олий илмий тадқиқот марказининг Ахборотномаси 2006 йил-4-сон-318-321 бетлар